

notis ejus & gloriae defluat.

Non recedet frustra errore deceptus, quod aliquo pretio redimendus sit. Hoc igitur ait, putat fortassis diabolus, & homo impius cordis ductia in impietate persistens, quod Deus ei pro suis meritis non retribuatur: dum Deus nequaquam ei parcit, & si verbis hoc potentibus atque compositis ut obtineat deprecetur, cum jam secundum Dei iustum iudicium, semperitis addictus sit cruciatibus.

Antequam dies ejus impleantur, peribit. Tunc dies uniuscujusque impleri dicitur: cum bonorum hominum ac malorum retributio venerit: Hic ergo homo, siue diabolus, ante perspicuae sententiae diem, quam eis Dominus in iudicio daturus est: praescit in praedestinatione.

Et manus ejus arescent. Nullum utique boni operis fructum in se habens.

Ladetur quasi vinea in primo flore botrus ejus, & quasi oliva projiciens florem suum. In botro nulli dubium, quod fructus operis intelligatur praedictus. Igitur florem gaudii temporalis, ad maturitatem fructus perpetui perducere non valebit: eo quod in spe ipsa mendacis gloria, calido vento superbia dissipabitur. Sive frigore charitatis Dei, velut à pruina laedetur, sicut eodem sensu in sequentibus arbitror dictum. Et quasi oliva projiciens florem suum, Oliva enim in scripturis divinis & vinea, aliquando homo tantum significatur: aliquando populus seu bonus seu malus. Quod autem dixit, vastabitur, siue evertetur, ita intelligendum, sicut in Apocalypsi habetur: Qui fecerit mandata Domini, non laedetur à morte secunda. Vineae ergo & olivae, plebs Judaeorum potest intelligi. Haec igitur vinea perdet, siue amittere fructum sanctitatis atque iustitiae: qui Christum primum florem & optimum sanctorum omnium in agro legis habere nolit. Ipse enim dicit: Ego flos campi. Sed ut infidelis atque incredula, ne illi fides Christi flagraret: projecit eum à semetipsa, & dum projicit extra vineam, & à se excutit velut florem, ipsa à Patriarcharum radice evallata est, & Christo fructu nostrae salutis excussa.

Congregatio enim hypocrita sterilis. Raptorem & violentum simulatorem sanctum Job his sermonibus denotat, & dicit quod & ei non proderunt divitiae ex iniquitate collectae: ita enim adversum Job, & in primo sermone locutus est, ubi etiam leoni & leonae, leonumque catulo & tigris comparavit. Sed Deo magis credendum est, qui cum laudans non simulatorem effectum dixit: sed innocentem & simplicem praedicavit. Quod autem ait Eliphaz:

Et ignis devorabit tabernacula eorum, qui munera libenter accipiunt. In sanctum Job cadere non potest. Quia ipse, ut iam dixi, secundum Dei testimonium de seipso ita locutus est: Et si in manibus meis adhæsit macula, cum de muneribus loqueretur. Ignem verò nominando, gehennam puto significavit: qua tabernacula, id est, corpora iniquorum sunt consumenda. De hoc igne & Sophar in consequentibus ait: Devorabit eum: id est, impium ignis qui non succenditur.

Concepit dolorem, & peperit iniquitatem, & uterus ejus preparat dolos. David quoque postmodum de hujusmodi ita dixit: Ecce parturit injulitiam, concepit dolorem, peperit iniquitatem. Dolor ergo est injulitia & iniquitas. Hoc ergo impius peperit quod conceperat, & tamen uterus cordis ejus: dolos preparare non desinit. Quos tunc edit, quando opera in factum procedunt. In conceptu itaque iniqua cogitatio intelligitur, sicut in partu effectus malae cogitationis agnosceretur. Adversum Job hæc universa Eliphaz locutus est: sed jam superius diximus, quod subministratione prophetiae per personam Job diabolo vel cuilibet homini impio dicta hæc videri possunt, sicut & alia quae amici ejus locuti sunt.

Caput XVI.

RESPONDENS autem Job, dixit: *Audivi frequenter talia. Consolatores onerosi omnes vos estis: Nunquid habebunt finem verba ventosa, aut aliquid tibi molestum est si loquaris? Poteram & ego similia vestri loqui. Atque utinam esset anima vestra pro anima mea.* Si vos, inquit, hæc quae sustineo patere mini: non ita circa vos agerem, ut vos erga me agere non cessatis.

Consolaretur & ego vos sermonibus, & moverem caput meum super vos. Roborarem vos ore meo, & moverem labia

mea, quasi parcens vobis. Blandimento utique sermonum meorum vos potius cohortarer: mentes etiam vestras tribulationibus acerbis exasperatas, ne in lapsum blasphemiae caderent, levi sermone & placido sustinerem.

Sed quid agam? Si locutus fuero, non quiescet dolor meus: & si tacero, non recedet à me. Id est, siue loquar ista nunc vobis: siue etiam taceam, hoc solum me nosse confiteor, quod ineffabili dolore discrucior.

Nunc autem oppressit me dolor meus: & in nihilum redacti sunt omnes artus mei. Hoc etiam de Christo intelligendum est.

Ruge mea testimonium dicitur contra me. Contractio curis quam exsiccante eadem sanie patior, quodammodo manifestatione sui dat adversum me testimonium & quasi loquitur, quantos dolores siue cruciatibus sustineam.

Et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam, contra-dicens mihi. Collegit florem suum in me. Hic aut ipsum Eliphaz falsiloquum dicit, quia exprobrat sancto Job, quod hæc ob peccatorum merita sustineret, aut diabolum qui cum dixerat peccatorem. Aliter: falsiloquus, Judas vel populus Judaeorum intelligendi sunt, qui contra Christum falsum dederunt testimonium.

Et comminans mihi infremuit contra me dentibus suis. Ore amicorum contra sanctum Job disputantium, diabolus minabatur: siue Judaei infremuerunt contra salvatorem. Alia editio: Sagittae piratarum super me ceciderunt. Piratae isti diaboli sunt ministri, siue homines, siue demones: qui tunc piratae in scripturis vocantur, quando saeculum istud mare appellatur. Sagittae verò dolores vel cruciatibus intelligendi, quos patiebatur ut ab eis transfossus blasphemiam moreretur. Et ita demum aurum atque argentum sapientiae ejus & scientiae, vestes quoque pretiosas virtutum speciei atque fidei in Deum auferent ab eo, & grandi pretio comparata monilia.

Hosius meus terribilibus oculis me intuitus est. In oculis terribilibus, animum sauciantis in se describit invisibilis inimici: qui siue per visiones nocturnas, siue per amicorum vultum terribilem, minas intenderet: sicque dum Job amici ejus sancto, nefanda responderunt, nutibusque etiam cum irrisione deterrere, de Christo intelligendum.

Aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam, satiati sunt panis meis. Igitur in maxilla, generis est nobilitas, siue honor quidam manifestus. Et sicut alii dixerunt, acriter est percussus in genis, intantum ut ab honore & nobilitate, & divitiis fieret alienus, quando maxillam fidei suae collidendam diabolo fortiter praebuit, quam ille perturbare cadendo conatus est, quasi quandam januam divinae confessionis effringens, siue cum falsum testimonium contra Christum dixerunt, siue illud, crucifige eum.

Concluse me Deus apud iniquum, & manibus impiorum me tradidit. Id est, diabolo & angelis ejus. Siue de Christo intelligendum quando traditus est in manibus Judaeorum.

Ego ille quondam opulentus repente contritus sum. Tenuit cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi in signum. Id est, de divite factus pauper. Vel Christus, de Deo homo natus.

Circumdedit me lanceis suis: convulnerunt lumbos meos. Non pepercit, & effudit in terra viscera mea. Lanceae hoc loco nominatae, dolorum compunctiones quas Job patiebatur, significanter intelliguntur: siue de Christo blasphemiae quas passus est à Judaeis intelligendae sunt. Job verò non solum deforis toto corpore computruerat: verum etiam putoris sanie liquecebat: ita ut ipse Job diceret: habitum meum exhorruit uxor mea. Omnia circa lumbos ejus putruerunt. Siue de Christo intelligendum, convulnerunt lumbos meos. Quia Judaei usque ad hoc percussu sunt Apostolos, qui quasi de lumbis doctrinae suae nati fuerant: ut eos vulneret infidelitatis Christum negando sauciarent: Dum Petrus dicit: nescio hominem. Et tenuit cervicem meam: siue ut alii dixerunt: tenens comam meam divellit. Proinde nunc intelligamus quo furore diabolus ac virtute istum virum commoverit atque concussit, siue confregit: ut etiam comam capillorum ejus simul apprehensam, sic conatus evellere. Siue de Christo ita intelligendum, tempore passionis ex suo permisso tenuit adversarius: & usque ad mortis dormitationem inclinavit: quem jam verberibus & affixione clavorum confregerat, & signum salutis in contrarium partem posuerunt.

Confidit

Confidit me vulnere super vulnus: irruit in me quasi gigas. Dum languoribus meis atque vulneribus adduntur plagae innumerabiles, dividor totus resolutus atque comminuo, ita ut nullum in me membrorum residuum sit, quod aliqua soliditate subsistat. De Christo etiam sic intelligendum: Cum Judas letali apostasia vulnere peremptus est, non pepercit: in tanta namque saevitia debacchatus est: ut scelus quod mente conceperat, etiam ore publicaret: vel super vulnera crucis clavorum vulnera addiderunt.

Saccum consui super cutem meam, & operui cinere carnam meam. Quod similiter dictum, ad humiliationem regni ejus pertinere mihi videtur. Cornu autem, regnum in scripturis vocatur: juxta illud, Exaltabit cornu Christi sui: Christus verò ipsam gentem de qua oriundus erat, saccum appellavit. Cinere verò operuit principes Judaeorum: cum ab eis regnum pro negationis sacrilegio transiit ad gentes.

Facies mea intumuit à fetu, & palpebrae meae caligaverunt. Fletus siue lachrymae in homine de doloribus, siue de tristitia generantur: sed lachrymae aliquando per genas cum silentio defluunt: fletus verò cum habeant lachrymas, non sine voce & commotione corporis dantur: quem fletum Job se habuisse testatur, qui ei de ærumnis animae, poenarum quoque cruciatibus natebatur. Item aliter. Propheta, facies Dei intelliguntur: eo quod scientia futura: qui cum perditionem impiorum contemplantur in spiritu, gemibus continuis eos fleuisse intelligamus. Oculi etiam caligaverunt Christi, dum martyres fide sancti in tentationibus titubantes conturbati sunt: sed gratia Dei liberati in lumine permanferunt.

Hec passus sum absque iniquitate manus mea, cum haberem mundas ad Deum preces. Nullus sanctorum ita mundas atque immaculatas, absque omni vel minima labe cogitationis preces ad Deum habet: ut mediator Dei & hominum homo Jesus Christus, qui peccatum non fecit, nec dolus inventus est in ore ejus. Quas utique preces atque orationes secundum hominem, quem assumpsit, ad Deum habere credendum est: cum secundum divinitatem suam cum patre ipse exaudiat. Siue sancti, qui pro nomine ejus passi sunt sine iniquitate rebellionis vel criminis alicujus à persecutoribus occisi: quantum ad illos persecutores, gratis morti traditi sunt.

Terra ne operias sanguinem meum, neque inveniat in te locum latendi clamor meus. Totum hoc est quod dicit, ne innocens & bene sibi conscii meritorum lateat: praesertim cum infontem se mala tanta passum referat. Sanguinis verò nomine, vitae istius praesentis statum dicere voluit. Hoc autem loco clamorem positum, ipsam sanctitatem ejus contra poenas illius reclamantem: quae iniquis merito inferuntur ad vindictam, iustis autem ad probationem. Aliquando etiam in scripturis clamor affectus animi intentus ad Deum ostenditur, vel etiam clamor iniquitatis populi: qui expectabatur ut faceret utras, & fecit ipsas. Nec omnis iniquitas clamor dicitur, sed illa quae publice fit.

Ecce enim in caelo testis meus, & conscius meus in excelsis. Quia Deus de eo testimonium perhibuit.

Verbosi amici mei. Qui verba non ad Deum pertinentia loquuntur, verbosus vocatur: qui verò verba Dei loquitur, verbosus non potest judicari.

Ad Deum stillat oculus meus. Cum lachrymis interpellat Deum.

Atque utinam sic judicaretur vir cum Deo: quomodo judicatur filius hominis cum collega suo. Hoc dicit: Utinam mihi esset copia cum homine disputandi, ut me innocentem probare possem. Deum autem meum nolo intrare mecum in iudicium: qui & scrutans corda, & renes Deus est: cuius iudicium falli omnino non potest: neque ipse consuevit discuti à quoquam.

Ecce enim breves anni transiunt, & semitam per quam non revertar, ambulo. Ita credebatur, quod nec ad mortale corpus suum, nec ad tormenta corporis sui esset iterum revertitur.

Caput XVII.

SPIRITUS meus attenuabitur, & dies mei breviabuntur. Hoc dicit, quod in brevitate vitae suae, spiritus ejus sensum attenuatus defecerit.

Et solum mihi superest sepulchrum. Quia mors est finis

Tom. V.

omnium tormentorum.

Non peccavi & in amaritudinibus moratur oculus meus. Verum est, quod Deo placitus non peccavi. Et licet possit hic locus ita intelligi, quod in Deo quidem non peccaverit, & tamen quasi in ipso peccaverit, poenas blasphemantium patiat. Et forte quoniam à Deo in praesenti laudatur, non peccaverat: sed in praeteritis adolescentiae temporibus peccasse non negat.

Libera me, & pone me juxta te: & cuiusvis manus pugnet contra me. Sub scuto igitur protectionis Dei latere optat: quo munitus atque defensus, saevientem hostem non timeat.

Cor eorum longe fecisti à disciplina: propterea non exaltantur. Quia ad Deum hæc loquitur Job: de diabolo utique & satellitibus ejus praesertim peccata: quippe pro quibus poenam obdurationis acceperunt. Causa igitur de quibus loquimur, qua elongati sunt, ut non apprehenderent disciplinam: quia exaltationem bonae naturae suae debitam, voluntate propria perdidit.

Prædam pollicetur sociis, & oculi filiorum ejus descendent. *Posuit me quasi in proverbium vulgi, & exemplum sum coram eis.* Socii siue filii diaboli, iidem sunt ministri ejus: sed socii dicuntur propter contubernium conspirationis adversus Deum. Filii, propter imitationem ipsius diaboli. His igitur demonibus beatum Job in prædam dandum, pater eorum & rebellionis caput diabolus promittebat, dum eum per tantos dolores ad blasphemiam impellendum, & à Deo ob hoc relinquendum esse credebatur: siue quando eum omni gloria domus & filiorum spoliavit.

Caligavit ad indignationem oculus meus, & membra mea quasi in nihilum redacta sunt. Juxta illud Evangelii: Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Hunc igitur oculum Job sibi caligasse conqueritur illa indignatione, qua ipsum sanctitatis suae merita conservabant: eo quod bona conscientia: poenas pateret indebitas.

Susceperunt iusti super hoc. Admirantes de iustis Dei iudicis, quomodo iustus & sine crimine poenis affligatur.

Et innocens contra hypocritam suscitabitur. Hypocrita est ipse diabolus, qui cum sit tenebrarum, id est, delicti inventor, ipse recedendo à vero lumine est tenebrosus effectus. Quasi lucifer posuit in caelo sedem suam: & transfiguravit se in angelum lucis: aut certe unumquemque amicorum suorum Job hypocritam dixit: quia sub verbis consolatoris dolos eis dolose loquebantur.

Et tenebit iustus viam suam, & mundis manibus addet fortitudinem. In quas profecto virtutes se magis crescere manifestat.

Igitur omnes vos convertimini, & venite: & non inveniam in vobis illum sapientem. Convertimini, ait, à pravitate sententiae, qua me condemnare summo studio non desistitis. Venite: sermo invitantis est, ad meliorem vitam profectum: quod est, o vos hypocritae, & non veri, nec fideles amici, ad agnitionem veritatis accedite, quam vos habere minime noveritis.

Dies mei transferunt. Dies hi praeteritae felicitatis possunt intelligi, in quibus pollens virtutibus vivebat beatus Job. Hos igitur dies à se non sine gemitu loquitur praeterisse, quando multis miseriis circumdatus est, & plaga intolerabili dolorum patiebatur.

Cogitationes mea dissipatae sunt, torquentes cor meum. Nactem verterunt in diem, & rursum post tenebras spero lucem. Cum in unius jugiter contemplationis intentione positus essem: & cogitationes meas haberem semper intentas ad Deum: plagae hujus supervenientis mihi miseriae, eandem cogitationes meas à sua unica soliditate in me video dissipatas: & ob hoc excruciatum cor meum: eo quod earum dilaceratione torquetur, videns me mala simplicitati meae inconvenientia sustinere.

Si sustinero, infernus domus mea est: & in tenebris stravi lectulum meum. Poenis corporis cogitationumque stimulis, sicut ait, indefinente tempore agebatur: & idcirco poenas inferorum, jam se pati clamabat. Aut forte separatio illa qua ab hominibus factus est alienus extra civitatem, sedens in sterquilinio, tenebrae dictae sunt: quia lucem humani solatii non haberent.

Putredini dixi, pater meus es: mater mea & soror mea vermibus. Tam longo, inquit, tempore computresco: ut ipsam putredinem, & vermes nascentes in ejus sanie parentem.

Y y